

Oslo, 29. januar 2018
Til Stortingets energi- og miljøkomité

**HØRING: SAMTYKKE TIL GODKJENNING AV EØS-KOMITEENS BESLUTNING NR. 93/2017 AV 5. MAI 2017
OM INNLEMMELSE I EØS-AVTALEN AV RETTSAKTENE SOM INNGÅR I DEN TREDJE
ENERGIMARKEDSPAKKEN 2) ENDRINGER I ENERGILOVEN (TREDJE ENERGI-MARKEDSPAKKE) 3)
ENDRINGER I NATURGASSLOVEN (TREDJE ENERGI-MARKEDSPAKKE)
PROP. 4 S (2017-2018), PROP. 5 L (2017-2018), PROP. 6 L (2017-2018)**

Norsk og europeisk energipolitikk skal levere på Parisavtalens forpliktelser der hvert land har sitt ansvar for utfasing av fossil energi. Naturvernforbundet minner også om at målene i konvensjonen om biologisk mangfold skal være førende for energipolitikken.

EUs energipolitiske mål i dag er nedfelt i energiunionens fem søyler - 2030-strategien:

- Minst 40 prosent reduksjon i klimagassutslipp, i forhold til 1990-nivå
- Minst 27 prosent fornybarandel i energibruk i 2030
- Forbedre energieffektivitet med minst 27 prosent (30 prosent)
- Fullt fungerende og sammenkoblet indre energimarked
- Økt energisikkerhet

Naturvernforbundet er opptatt av at flere virkemidler må tas i bruk i energipolitikken. Det må bli dyrere å bruke energi, bl.a. ved å øke avgiften på elektrisitet og CO₂. Utveksling av balansekraft kan gi positive effekter og bl.a. bidra til å redusere det totale behovet for utbygging av energi.

EUs energiregulatorbyrå, ACER, er rammeverket for et unionssamarbeid i EU for energisektoren. Innholdet ligger i de ulike energimarkedspakker som er under utvikling. Selv om Norge ikke har tatt stilling til tilslutning til energiunionen, har Norge likevel vedtatt å følge opp søyle (4) om fullt fungerende og sammenkoblet indre energimarked i målet og gitt konsesjon til to nye utenlandskabler, kabel til Tyskland og kabel til England. Naturvernforbundet vurderer det slik at eksisterende kabler har god kapasitet til normal kraftutveksling. Utenlandskablene har skapt debatt og bekymringer for økt effektkjøring med store svingninger over kort tid (timer, døgn), med potensielt store negative konsekvenser for vassdragsnaturen.

- OED allerede gitt konsesjon til kabel til Tyskland, en kabel som nå er under bygging. *NVE har imidlertid ikke stilt krav om utredning i henhold til miljølovgivning – spesielt vannforskriften og naturmangfoldloven, slik plan- og bygningsloven forutsettes.*
- Kabel til England har også fått konsesjon. Naturvernforbundet har i brev til NVE bedt om at Statnett pålegges å avvente videre utvikling av denne kabelen inntil en supplerende konsekvensutredning foreligger.
- For NorthConnects kabel til Skottland har Naturvernforbundet krevd at NVE stiller krav om tilleggsutredninger, som også gjør rede for sumvirkninger.

Med de konsekvenser energipolitikken har hatt og fortsatt har for vassdragsnaturen, linjenettet og arealbeslag og arealforringelse, er Naturvernforbundet bekymret for ytterligere reduksjon i mangfoldet av planter og dyr (biologisk mangfold) i norsk natur som følge av at leveområder og landskapsverdier går tapt. Det er avgjørende at naturen og de tjenester økosystemet gir, blir beskyttet slik norsk lov forutsetter.

For å sikre bedre ivaretagelse av biologisk mangfold i norsk energiforvaltning, så ønsker Naturvernforbundet endringer:

- Det må innføres avslagshjemler og miljøkriterier som setter en rettslig grense for hvor store naturkonsekvenser som kan tillates.
- Det må settes mål om at miljøtilstanden i regulerte vassdrag forbedres. Gamle kraftverk må kalles inn til konsesjonsbehandling, og det må innføres standard miljøforvaltningsvilkår i alle konsesjoner som ikke har det. Vilkårsrevisjoner må gjennomføres i tråd med vanddirektivets seksårige plansyklus, og det må legges til rette for oppgradering og utvidelse av eksisterende vannkraftverk.
- Det er nødvendig med en gjennomgang av behovet for justering av lover, forskrifter og veiledere for å styrke hensynet til natur og klima i energisektoren, senke de store konfliktnivåene og integrere energisektoren i helhetlig og demokratisk areal- og samfunnsplanlegging.
- Gjeldende vassdragsvern må beholdes, og det må settes i gang ytterligere vernearbeid for å sikre et representativt vassdragsvern, levedyktige bestander av vannlevende arter, opplevelsesverdier og beskyttelse av naturtyper som er viktig for å forhindre flom- og skredskader.

Økt kraftutveksling vil kunne medføre ytterligere press på norsk natur. Stortinget må presisere at regjeringen skal følge opp disse viktige utfordringer i dialogen med EU om fremtidig energisamarbeid.

Forslag til merknad:

I forbindelse med behandlingen av de aktuelle sakene forslår vi derfor at Stortinget presiserer at Regjeringen i den videre dialogen med EU må sørge for at hensynet til natur og friluftsliv blir et sentralt tema, og også ser på hvilke forbedringer som kan gjøres i norsk energiforvaltning.

Det må særlig stilles krav om miljøfaglige utredninger før det fattes vedtak. Regjeringen må ta ansvar for at saker på statlig nivå utredes i samsvar med bestemmelsene i naturmangfoldloven, vannressursloven, vanddirektivet og godt nok opplyst i forhold til plan- og bygningslovens bestemmelser om konsekvensutredning. Dette må regjeringen også jobbe for at blir bærende prinsipper innenfor ansvarsområdet til EUs energibyrå ACER.